

Säfsenveckan 2016

10-16 juli

Årgång 19

Söndag 10 juli

Säfsbydagen

Säfsbyn, som tidigare kallades Säfsen, är en av de första finnbosättningarna grundad av invandrande, svedjebrukande skogsfinnar i början av 1600-talet. En av de första bosätternas lär ha varit av släkten Turpoinen. År 1700 fanns fem hemman i byn.

Det var lång väg till församlingskyrkan i Nås för att sköta de kyrkliga förättningarna. Genom järnbrukens etablering i bygden växte också behovet av en egen kyrka. Den skulle ligga på bekvämt avstånd mellan järnbruken. Järnbrukens grundare bekostade stora delar av ett kyrkobygge. 1723 invigdes det första åttkantiga kapellet i Säfsbyn.

Den nuvarande kyrkan stod färdig 1762 och fick namnet Gustavi kyrka. Kyrkan är ovanligt väl bevarad och man kan se tydliga spår från tre olika sekler. Efter järnbruks-epoken kom skogsnäringen som var en stor arbetsgivare in på 1970-talet. Flera av husen i byn byggdes som skogsarbetarbostäder under 1940 och 1950-talet. Idag är det fjorton bofasta hushåll och ett tiotal fritidshus i själva kyrkbyn. Säfsbyn präglas idag av turismen med stugbyarna och Säfsen Resorts etablering i bygden.

Bakarstugan i Säfsbyn ligger i anslutning till Prästgården. Den ägs av Gränge- Säfsnäs församling och är tillgänglig för alla att hyra

och använda. Bakarstugeföreningen bildades 2001 för att ta till vara på huset och för att lära samt utveckla bakning i vedeldad stenhällsugn.

Säfsnäs Vävstugeförening har funnits i många år. Som medlem kan man väva till självkostnadspris i vävstugan i Folkets hus.

Program

Kl 11 Invigning av Säfsenveckan i Säfsnäs kyrka. Säfsnäs kyrko- och hembygdskör medverkar i musikgudstjänsten under ledning av Ann-Christine Resare. Utdelning av Säfspriset.

Kl 13, 14 och 15 Säfsnäs kyrka. Guidad visning.

Kl 11-16 Bakarstugan. Nybakat bröd kan avnjutas med en kopp kaffe/the eller saft. Hårt och mjukt bröd finns till försäljning.

Kl 11-16 Sockenstugan. Utställning och försäljning av hantverk och konst. Alla inbjuds till nostalgicafé.

Arrangör: Gränge- Säfsnäs församling, Säfsnäs Vävstugeförening, Kyrkliga syföreningen, Säfsnäs Bakarstugeförening
www.bakarstuganisafsens.se

Lions sommarauktion

Hembygdsgården Fredriksberg

Lördag 9 juli

Kl 12.00 Visning.

Servering av korv och kaffe.

Kl 13.00 Auktion

Våfflor

serveras i Bakarstugan

Fredagar v. 29–33

kl. 12–16

Visning av Säfsnäs kyrka
onsdagar, fredagar och lördagar
v. 27–31 kl. 11–15

Ny utställning
**UPPTÄCK
FINNMARKEN**

Ny utställning i Pörtet mitt i
Fredriksberg med tips på
besöksmål i Finnmarken.
Öppet varje dag i Säfsenveckan.

**Bruks-
vandringar**

I Fredriksberg, Gravendal, Strömsdal, Ulriksberg och Tyfors finns fasta, markerade vandringar på 1-2 km, med information om bruken. I Fredriksberg startar en vandring vid biblioteket (Annefors Bruk) och en vid Hembydsgårdens parkering (Fredriksbergs Bruk). På övriga platser startar vandringarna vid bystugorna.

**Hembygds-
föreningens arkiv**

finns numera i Folkets Hus
– i utrymmet som tidigare var pannrum.

Öppet torsdagar kl 12-15
(Jul- och sommaruppehåll)

EXTRAÖPPET
torsdag i Säfsenveckan kl 16-19

Välkomna!

Måndag 11 juli
Skifsendagen

För ca 400 år sedan kom de första bosättarna till Säfsen, skogsfinnar från det som idag är östra Finland. En av de första platserna de fastnade för var vid sjön Skifsens östra strand, där de valde den så typiska "maanen" eller åsen att slå sig ner vid. De jagade fiskade och odlade svedjeråg. Skogsfinnarna förde med sig sin kultur men också tron på det övernaturliga och ansågs ha magiska krafter.

Här har funnits fast boende fram till 1940-talet då byggnaderna revs. Skog planterades senare på de odlade markerna.

Den ideella föreningen Skifsens Vänner startade 2005 och har sedan dess arbetat med att bygga upp en finngård på platsen. Rökbastun är klar och värms upp på Skifsendagen, men också lördagarna 4/6 och 13/8.

Flera andra byggnader är klara och i sommar fortsätter färdigställandet av rökstugan.

Lördagen den 2/7 är det slätterdag på finngården.

Lördagen den 10/9 arrangeras vandringen "Skifslenlunken" för tredje året. 22 km längs Skifslenleden med lunch i Skifslen - anmälan.

Läs mer på www.skifslen.se

Välkommen till Finngården Skifslen!

Program:

Kl 11-16 Under dagen pågår flera olika hantverk.

Tunnbrödsbakning för barn.

Kaffeservering.

Tipspromenad för barn och vuxna.

Prova slätter med knackelie.

Kl 12-14 Motti & fläsk serveras.

Kl 12, 15 Guidade visningar.

Kl 14 Rökbastubad.

Arrangör: Skifsens Vänner
www.skifslen.se

Tisdag 12 juli

Ulriksbergsdagen

Alla är hjärtligt välkomna till Ulriksberg, en liten by i Säfsnäs östra del.

I Ulriksberg fanns under "järnepoken" en hytta anlagd 1736 av Sebastian Grave, hyttan var igång till 1876. Då började "träepoken" och det byggdes ett sågverk som drevs till 1935. Därefter blev skogsarbete bybornas huvudsyssla.

Ett vattensystem med tre dammar går genom hela byn och den nedre dammen har fram till 1940-talet drivit en kvarn. Kvarnbyggnaden har använts som snickeri på senare tid. Kvarnen är renoverad och återinvigdes under Säfsenveckan 2007.

Bydegården som ligger på en slaggstensudde vid Hyttsjön är byns samlingsplats. Därifrån utgår byvandringen på 2 km. Den leder genom byn, förbi kvarnen och lämningar från bruksepoken.

Program

Bydegården:

Kl 11-16 Utställning Irene Gustafssons alster

Kl 12 Underhållning

Kl 11, 13, 15 Bildspel med foton från trakten. Loppis, diverse försäljning.

Tipspromenad och servering.

Kvarnen:

Kl 13 Guidad visning.

Arrangör: Ulriksbergs Bydegårdsförening

KJELL'S SKROT & DIVERSE ULRIKSBERG
070-5823012
ENTREPRENADARBETEN
SKROTNINGARBETEN - GÅRDSSTÄDNING
GÖR MYCKET, RING OCH FRÅGA!

Hedparksfestivalen

Fredag 29/7 första start 14

★ *Lördag 30/7 första start 09* ★

★ *Folktracefestival i Tyfors*

cirka 1 mil väster om Fredriksberg.

Lördag den 30/7 kl 21- 01 dans till

★ *Coverstuff* ★★

i Hedparken i Tyfors

Säfsen- veckan

i samarbete med

Dala Finnmark

TYFORS- GÅRDEN

Restaurang och rum

tyforsgarden@hotmail.com
070-255 38 78

JN Teknik & Motorsport

- Takplåt • Däckservice
- Plåtarbeten

Fredriksberg. Tel 070-236 90 08

Restaurang Bar Pizzeria

JÄGAREN

0591-205 50

ÖPPET:

Månd-Torsd	11-21
Fredag	11-23
Lördag	12-23
Sön- och helgdag	12-21

Parlingdagen

Säfsnäs Hembygdsgård 4 augusti kl 16.00

Heidi Baier

Vis- och låtgruppen Saxdalingarna

Högtidstal Lars-Olof Herou

Hällefors Ekobriketter AB

fd Sägverket 712 33 Hällefors

Tel: Camilla 070-343 40 66, Kenneth 070-207 02 95

Nu finns vår pellets hos:

Jonas Nordal - JN Teknik o Motorsport,
Fredriksberg

Briljant pellets från 1900 kr/pall

Våra öppettider:

Måndagar och torsdagar 16.00-18.00
Tisdagar och fredagar 10.00-12.00

VÄLKOMMEN

när det gäller elarbeten i
Grangårde-Säfsnäsbygden!

Alla elarbeten
utföres av behörig elektriker.

- **Elinstallationer**
- **Drift/underhåll**

av elanläggningar för industri,
företag och lantbruk!

**Dags för ny
luftvärmepump?**

Kontakta mig - jag säljer flera fabrikat.

**Kenneth's
ELSERVICE**

Sandviksvägen • Sunnansjö
070-509 51 70

Finngården Skifsen

Rökbastu med fika
4/6, 11/7, 13/8

Vandra Skifsenlunken 10/9

Slåtterdag 2/7

Välkomna!
Skifsens Vänner
www.skifsen.se

Onsdag 13 juli

Gravendalsdagen

Gravendal är ett objekt i Ekomuseum Bergslagen. Bruket anlades 1721 av Sebastian Grave som därmed startade den järnbruksera som varade till 1909. Gravendals området var innan starten av bruksrörelsen befolkat av svedjefinnar sedan början av 1600-talet. Nu var det slut med svedjandet, en tid av kolning och bruksarbete vidtog, en omställning som säkert var smärtsam.

Vi visar upp resterna av brukets byggnader, där den rekonstruerade räckhammaren från 1760 demonstreras och körs med vattendrift.

I den gamla spiksmedjan benämnd 1848:an kan man provpå att smida, eller titta på en liten utställning om järn- och skog, samt se KnivmakarUlf i arbete. Här finns även en Bakarstuga där vi bakar "kavelgris" på vedeldad ugnsbotten, där man även kan smaka och köpa av brödet.

I bygdegården kan ett litet bildspel ses till sammans med konst och hantverk. Bydegårdscafét serverar kaffe, te, saft och väfflor med sylt och grädde och ett chokladhjul. På tunet finns kolbullar med lingonsylt att köpa och Veteranfordon kan beskådas på bygdegårdsplanen.

Detta är en del av det som bjuds, men Ni kan även prova att, spela ett parti Boule eller

titta på en mer än hundraårig kraftstation, gå några korta vandringsleder, mm. Under Gravendalsdagen kommer även Galleri Elde att hålla öppet, normalt är det öppet söndagar fram till 14 augusti.

www.gravendalsbyalag.se

Program:

Kl 11, 12, 13, 14, 15, 16 Hammarvisning
Kl 11-17 Prova-på smide, knivmakare och bakarstugan har öppet, liksom. Bydegården med servering kaffe och väfflor, chokladhjul och liten utställning och bildspel. Kolbullar på tunet och Veteranfordon finns att beskåda. Möjlighet att spela Boule.

Kl 12, 13, 14 och 15 visas kraftstationen av ägaren.

Vandringsleder och övriga objekt tillgängliga. Galleri Elde har öppet.

Arrangör: Gravendals Byalag tillsammans med Bydegårdsföreningen och Ekomuseum Bergslagen.

ERKA
BYGG & ALLSERVICE AB
070-6520179 070-6828098

Vi på ERKA Bygg & Allservice AB är erfarna byggnadsarbetare. Vi kan hjälpa dig med det mesta, t. ex. fönsterbyten, altaner, takläggningar, om- och tillbyggnationer, målning och tapetsering etc. Ring Jonny Kaas 070-682 80 98 eller Daniel Eriksson 070-652 01 79 om du behöver hjälp.

Galleri Elde

Utställning och försäljning

Plats: Skolan Gravendal

Öppettider 2016 - 14 juni t.o.m. 14 augusti.

Söndagar mellan 13-17.

Kerstin Elde hälsar Er välkomna!

Tel. 0591-400 51 eller 0591-400 14

M Persson Golv & Bygg AB

Din lokala hantverkare!

Mats 070-555 38 84

Torsdag 14 juli

Håndagen kl 11.00-15.00

Hån Finnby's historia tar sin början omkring 1620, då Nils Nikarainen upptog det första torpet, som stannade vid en bastu, på en västslutning mot sjön Hån. Annars bestod finn-torpen av en rökstuga, kokstuga, bastu, ria (torkhus för säden) och en smedja. Nikarainen fick många efterföljare och snart hade en by skapats. Näringarna var svedjebruk, jakt och fiske samt boskapsskötsel. Svedjebruket förbjöds under 1600-talets mitt och den svarta piskan gick över finnmarkerna, när järnbruken behövde skogen och finnmarkens befolkning till kolningen. Svedjebruket fortsatte emellertid i lönnedom fram till 1800-talet.

Hån tog under en epok emot stora och små kreatur för sommarbete, från gårdar i Leksand och Ål. Det var ofta flickor, som buffrade djuren. De fick logi i olika gårdar längs vägen. I mitten av förra seklet uppförde Hälleforsbolaget bostäder för bolagets skogsarbetare. Slätterängarna och betesmarkerna nyttjades nu av skogsarbetarna, för foder och bete till deras hästar och kor, som de var skyldiga att hålla sig med.

De gamla skogsarbetarbostäderna utgör idag huvuddelen av bostadshuset i Hån Finnby. Lämningsarna efter Finnbyn, de medeltida åkertegarna, odlingsrösen, och den hävdvunna floran bildar Håns naturreservat.

PROFIL- OCH PRESENTREKLAM
ARBETSKLÄDER m.m.

MONIMI AB
HÄLLEFORS
070- 21 21 234

Köpmannavägen 10 • Hällefors

Program

Kl 11-15 Café Hån har öppet.

I serveringen finns baguetter med färfiol, pannkakstårta, hemlagad glass.

Försäljning av fårskind

Tipspromenad om växterna i Hån.

Träffa vänner, bekanta, nya och nygamla bekantskaper över en fika. Språka, dra en skröna och ha trevligt

Kl 11.00 Enar Gustafsson gör sin uppskattade guidning bland lämningarna efter den gamla finnbyn och drar en och annan skröna.

Kl 13.00 BARNPROGRAM

HÅNTEATERN GER:

En modern skröna på dagens Finnmark.

DARTH VAIDER: FÅRENS RÄDDARE

Någon hotar fåren, där de fridfullt betar i sin hage... men, någon smyger också bland träden, redo att ta upp kampen mot inkräktaren.

Missa inte den dramatiska upplösningen!

Efter teatern: Se korna som kommer på inkallning. Lär dig deras namn och hjälp till att ropa in dem. Sedan får de sitt favoritgodis. Vi går ut i en hage och hälsar på och bjuder fåren på deras favoritgodis.

Varmt välkomna!

Arrangör: Djur och natur i Hån Finnby
www.hanfinnby.se

Hån Skinnbod

hanfinnby.se

ÖPPET EFTER ÖVERENSKOMMELSE

Lamm- och fårskind

Lammkött • Charkuterier

Naturbeteskött • Veterinärbesiktat

Ring oss och beställ kött senast i september

Tfn: 0591-205 04

Välkommen till Djur och natur i Hån Finnby

Fredag 15 juli

Strömsdalsdagen

SD

Strömsdals Bruk anlades 1727 av Sebastian Grave, men fick namnet efter brukets finansiar Hans Olsson Ström. Här uppfördes hytta, stålverk, järnvägsverkstad, gjuteri och sågverk.

Brukets glansdagar varade fram till 1909, då hyttan blåstes ner.

Tre decennier senare hade sågen, järnvägsverkstaden med gjuteri avvecklats och persontrafiken vid järnvägen upphört.

En skola fanns kvar till början av 1960-talet. Befolkningen försörjde sig då huvudsakligen på skogsbruk.

Idag finns Dagkarlstugan från 1866 invid hyttruinen. Stugan användes som övernattning för dagkarlarna vid hyttan. Ovanför hyttruinen ligger smedjan från 1853.

Smedjan återinvigdes 1995 efter en totalreivering. I smedjan kan man se smeder i arbete och det finns möjlighet till prova-på-smide för besökare. Båda byggnaderna är i Strömsdals Hembygdsvänners ägo och används vid lokala arrangemang.

I Dagkarlstugan finns ett museum till författaren Nils Parlings ära.

Under Strömsdalsdagen arrangeras årligen Patronloppet mellan Gravendal och Strömsdal, ett motionslopp på den gamla ridvägen 8 km eller korta banan 4 km.
www.hembygd.se/stromsdal

Program

Kl 11-17

Marknad. Servering i Dagkarlstugan.
Utställning av Ställdalens Fotoklubb.
Lotterier. Underhållning. Patronloppet.
Smedjan är öppen o smeder i arbete.
Kolbullar vid smedjan. Guidning av Villbäck.
Kl 12 Underhållning från scenen.
Kl 13 Guidning av Villbäck, en finnby från 1600-talet. Samling vid dagkarlstugan.

Patronloppet

Patronloppet, ett motionslopp för alla åldrar på 8 resp. 4 km. Ungdoms- och knattelopp.

Kl 13-13.40 Anmälan vid bygdegården i Gravendal. Anmälningsavgift 60 kr.

Kl 14 Gemensam start på motionsloppet, längs ridvägen till Strömsdal, ca 8 km. Kort bana finns. Bad i Hyttsjön. Priser lottas ut.

Kl 14.30 De första väntas i mål för Patronloppet på Hyttbacken i Strömsdal.

Kl 15.30 Knattelopp, löpning för barn. Direktanmälan vid Dagkarlstugan.

Kl 16 Prisutdelning för Patronloppet

Arrangör: Strömsdals Hembygdsväänner och Ulriksbergs IK

Boksläpp!

Strömsdals Hembygdsväänner

Boken

"Strömsdal - en hyttbygd i Säfsen"
kommer i nytryck som inbunden.

För information:

maudjacobsson58@hotmail.com

Vill du bli jägare?

Kontakta

Säfsnäs-Nås Jaktvårdskrets

Tel 209 11

Välkommen till BOA i Strömsdal

HyttjöBOA

Här kan ni krulla håret
och äta för ett moderat pris

ÖPPET: Fredag-söndag 12-18

Tel. 072-722 10 23.

www.hyttjoboa.se

Blötbergsboden

i Ludvika kommun HB

Material till vävning och stickning

Öppet enl. överenskommelse

Åsa Andersson
Saxdalsvägen 20 • 771 65 Ludvika
070-372 70 45 • info@blotbergsboden.se
www.blotbergsboden.se

Fredriksbergs Rör

Jan Magnil

Allt inom VVS
Installerar
NIBE-värmepumpar

Tel. 0591-202 63
070-74 65 472

MIXERIAN

Ombud för
ATG Svenska Spel Privpak

Hos oss köper Du:

Tidningar, godis, glass, livs, korv o. mos,
lotter och fiskekort.

Vi har även en del biltillbehör.

Tel. 0591-200 33 Välkomna!

LOTECH

Larm och telesystem

**Specialisten
på mobila larm.**

Tel 023-70 30 50

Handyman Ab

Din lokala service företag

Vi göra tjänster för privatpersoner och företag!
ROT och RUT avdrag ingår!

Inget jobb är för litet!

Exempel på vad vi utför:

Allt inom bygg:

Trä, Betong, Puts, Målning,
Snickeri, Murning, m.m.

El-installationer

VVS-installation

Trädgård service:

Trädffällning, Grasklippning,
Buskröjning, Häckklippning,
Jordfräsning, m.m.

Fastighetsservice: Vaktmästeri, Underhåll, Städning, m.m.

Vad behöver du hjälp med?

Ta kontakt med oss för kostnadsfri offert

Tel: 0591-22022, 076-785 06 06

Mail: info@handyman-ab.se

Vi har F-skattbevis och Ansvarighetsförsäkring

EXTRA ERBJUDANDEN i butiken hela veckan

**Välkommen till
färsvarubutiken nära dig!**

ÖPPETTIDER:

mån-fre 9-19, lördag 9-18, söndag 11-18
FREDRIKSBERG Tel. 0591-200 14

Lördag 16 juli

Fredriksbergsdagen

Fredriksberg som samhälle kom till samtidigt som Järnbruken började bygga smedjor vid Säfsjöns utlopp omkring år 1730. Samtidigt började även smedjor byggas någon kilometer längre ned efter Ljälven. Den bebyggelse som då kom till bildade till en början två byar, som fick namnen Fredriksberg och Annefors. De kom så småningom att växa ihop och namnet Annefors försvann.

Någon tätare bebyggelse kom inte heller till under brukstiden utan bara några smedstorp och bostäder för smidespersonal. De flesta bodde i torp runt om bruket.

Först runt år 1900, när järnepoken var över och ersatt av massaindustrin, växte bebyggelsen i allt snabbare takt. Arbetarbo- städer byggdes åt de som kom från grannbyarna och så småningom kom egnahemsbyggnationen igång. På 1950-talet byggdes Granliden och Parkliden.

Brukshandeln hade funnits länge, Konsum etablerades på 1920-talet och en mängd mindre affärer kom till efter hand. Numera finns "Konsum" kvar av de fem livsmedelsaffärerna samt en ny handelsbod i stugbyn.

1972 upphörde massaindustrin. Säfsen Resort och Landstingets tvätteri, tillsammans med Ludvika kommun, är idag de största arbetsgivarna i bygden.

Lilla Handelsboden HANDLAR'N

Matbutiken mitt i Säfsens stugby

NYBAKT BRÖD VARJE DAG

Receptfria läkemedel

Hjärtligt välkomna

Ake och Gunilla

0591 77 54 73

ÖPPET

alla dagar

8-20

Program

Kl 11 Tyfors krutfabrik

guidad rundvandring. Entré 20 kr.

Kl 13-16 Säfsnäs hembygdsgård. Rökt sik, varmkorv, kaffe, lotteri. Underhållning.

Fotoutställning: Husbilder från trakten
Uppvisning i Linedance. Fiskdamm och prova-på-fiske. Prova på luftgevärsskytte för vuxna och barn samt frågetävlingar med tema "jakt". Utställning av bilar och info om motorklubbens verksamhet.

Kl 16.30 Lions Plankrace.

Arrangör: Säfsnäs Hembygdsgörelse, Lions Club, Säfsnäs-Näs Jaktvårds-krets/Svenska Jägareförbundet Dalarna, Fredriksbergs Motor-klubb, Säfsnäs Fiskevårdsförening.

Nya Timjan

**Fest/Möteslokal,
semesterlägenhet uthyres.**

Matarrangemang kan ordnas.

*Mail: nyatimjan@hotmail.com
eller 070-292 03 57*

*Gilla oss på
facebook.com/ludvikavagen2
Öppet på Fredriksbergsdagen
16/7 kl. 13-17,*

*Våfflor med tillbehör och
försäljning av pyntsaker.*

Sommar 2016

(v. 25-33)

**Snow
Camp**
www.snowcamp.se

Fre: 12.00-14.00, 14.00-16.00

Lör: 12.00-14.00

Sön: 14.00-16.00, 16.00-18.00

*För att vara säker på en plats, boka på
www.snowcamp.se. Mycket välkommen!*

Vill du bli medlem
i Säfsnäs
Fiskevårdsförening?

Ring 0591-209 11

HÄRJES

**BIL &
Maskinservice AB**

Fredriksberg • Tel 0591-207 55

Bed & Breakfast

Sunnansjö
0240-914 69
www.vavgladje.se

Ostkôja

Goda ostar, ostprovning,
ostbrickor

www.ostkoja.se
facebook.com/ostkoja

www.safsen.se

VILDMARKS CAFÉET

Mitt i centrum

Öppet dagligen 9-17

076-060 25 32

Välkommen!

Sommarloppis

i Fridhem, Tyförs

Start 5 juni

Torsdagar 16.00-19.00
Söndagar 12.00-15.00

